

Slab odziv države na uvajanje p

DELOVA TEMA Vzpostavitev mreže defibrilatorjev Pobudniki projekta so nezadovolj

LJUBLJANA – »Če smo vsi za, zakaj se nič ne spremeni?« se sprašuje Zdenko Šalda, dr. med., iz Združenja medicine dela, prometa in športa, v katerem si prizadevajo za sistemsko ureditev mreže javno dostopnih avtomatskih defibrilatorjev. Pristojni, ki njihovo pobudo podpirajo, se namreč ne odzivajo tako, kot bi si želeli.

JURE PREDANIČ

Zdenko Šalda, specialist medicine dela, prometa in športa, ki je zaposlen v Zdravstvenem domu Trebnje, je za *Delo* povedal, da je ob srčnem zastoju najpomembnejše, da je defibrilator pri roki, saj je po nekaj minutah že lahko prepozno. »Za ta namen se v svetu in tudi pri nas postavljajo javno dostopni defibrilatorji.« Opozarja, da je v Sloveniji postavitev mreže javno dostopnih defibrilatorjev in usposabljanje ljudi za uporabo aparata, ki je enako pomembno, popolnoma neurejeno in prepuščeno entuziazmu posameznikov. Defibrilatorji se nabavljajo z različnimi akcijami in donacijami. »Kjer so bolj zagnani, jih imajo več, kjer pa pobudnikov nabave ni, jih pač nimajo. O kakšnem sistemu ni mogoče govoriti,« pravi. Svetla izjema je le baza Slovenije (www.aed-baza.si), kjer je mogoče dobiti podatke o lokacijah defibrilatorjev, pa še to so postavili študenti medicine, in ne institucije države.

Srčne točke namesto radovednih opazovalcev

Še slabše so razmere pri usposabljanju, ki je popolnoma prepuščeno prostovoljcem. Združenje medicine dela, prometa in športa je zato pripravilo predlog sprememb *Pravilnika o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu*, s katerim bi defibrilator postal del opreme prve pomoči na delovnem mestu. Predvideno je, da bi bili defibrilatorji postavljeni pred vhode v nekatera podjetja in tako postali del mreže javno dostopnih defibrilatorjev, namenjeni vsem ljudem, in

Zdenko Šalda je predstavil javno dostopen defibrilator, ki je postavljen na zdravstveni postaji Mirna. FOTO IGOR Z

ne samo zaposlenim. »Združenje je začelo tudi projekt *Milijon srčnih točk*, v katerem bi usposabljali določeno število delavcev za temeljne postopke oživljanja in uporabo defibrilatorja, vsi delavci pa bi postali srčne točke, kar pomeni, da bi le znali poiskati najbližjega delavca, ki obvlada prvo pomoč

in vedeli za lokacijo najbližjega defibrilatorja,« pojasnjuje Šalda. Verjetnost, da bi bila pomoč ob srčnem zastoju uspešna, bi bila tako precej večja kot zdaj, ko je ob srčnem zastoju več takšnih, ki radovedno opazujejo ali delijo »modre« nasvete ter le ovirajo reševalce. Usposabljanje v okviru

projekta po njegovih besedah ne bi dodatno obremenilo delodajalcev, saj je usposabljanje določene števila delavcev za dajanje prve pomoči že zdaj obvezno.

Šalda pravi, da strokovna javnost predlog odobrava, njihova prizadevanja je podprl tudi razširjeni strokovni kolegij za urgentno medicino, odzvalo se je tudi ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, od koder pa so jim sporočili, da so ministrstvo za zdravje že pred časom zaprosili za mnenje, a niso prejeli odgovora. Podobno se je sicer zgodilo že leta 2008, ko sta spremembo predlagala ministrstvo za javno upravo in Obrtna zbornica Slovenije, a se tudi takrat z ministrstva za zdravje kljub večkratnim pozivom niso odzvali. »Takšnega odnosa med ministristvi sploh ne

NOVI PROMETNI ZNAK

S spremembami *Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi* bosta za avtomatske defibrilatorje predvidena dva tipa signalizacije, in sicer prometni znak kot dopolnilna tabla in znak oziroma lamela o smeri do pomembne naprave v naselju. Prometni znak za bencinski servis bo tako, na primer, lahko imel dopolnilno tablo, ki bo obveščala, da je na servisu dostopen defibrilator, ali pa bo znak lahko nameščen na velikih tablah pred avtocestnimi postajališči. Lamelle pa bodo podobne sedanjim za bolnišnico ali policijo in bodo na ključnih točkah v naselju usmerjale k defibrilatorju.

Vajanje pomoči pri oživljanju

projekta so nezadovoljni z neodzivnostjo ministrstva za zdravje

zdravstveni postaji Mirna. FOTO IGOR ZAPLATIL

projekta po njegovih besedah ne bi dodatno obremenilo delodajalcev, saj je usposabljanje določenega števila delavcev za dajanje prve pomoči že zdaj obvezno.

Šalda pravi, da strokovna javnost predlog odobrava, njihova prizadevanja je podprl tudi razširjeni strokovni kolegij za urgentno medicino, odzvalo se je tudi ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, od koder pa so jim sporočili, da so ministrstvo za zdravje že pred časom zaprosili za mnenje, a niso prejeli odgovora. Podobno se je sicer zgodilo že leta 2008, ko sta spremembo predlagala ministrstvo za javno upravo in Obrtna zbornica Slovenije, a se tudi takrat z ministrstva za zdravje kljub večkratnim pozivom niso odzvali. »Takšnega odnosa med ministrstvi sploh ne

dojemamo. Kakšen je šele odnos do navadnih ljudi, če se med seboj ignorirajo?« se sprašuje Šalda.

Na ministrstvu za zdravje morajo zadevo proučiti

Z ministrstva za zdravje so nam na naša vprašanja glede njihove neodzivnosti odgovorili, da so s pobudo o spremembi pravilnika seznanjeni. Menijo, da gre za pozitivno pobudo, ki pa jo je treba celovito proučiti, zato ministrstvo želi, da se do nje opredeli tudi razširjeni strokovni kolegij za urgentno medicino.

Pojasnilo so, da je treba pred uvedbo novosti odgovoriti na veliko vprašanj, ki se nanašajo na obveznosti delodajalcev za zagotavljanje prve pomoči na delovnem mestu, zagotavljanje javne dostopnosti defibrilatorja, ki je

last določenega delodajalca, skrb za njegovo uporabnost v vsakem trenutku in odgovornost do tega, redno usposabljanje ter ustreznost te zahteve za mala in mikro podjetja ... »Želeli bi, da sprememba predpisa s tega področja ne bi ostala le mrtva črka na papirju, ampak da bi koristila vsem in pri tem upoštevala tudi konkretne možnosti,« so še pojasnili.

A Šalde odgovor ni zadovoljil, saj, kot pravi, imajo že odgovore na vsa ta vprašanja. »Pobudo za spremembo pravilnika smo vložili že februarja leta 2012 in jo v tem času ves čas izboljševali in dopolnjevali. Obveznosti delodajalcev bodo ostale enake, le da bi v obvezno opremo uvedli še defibrilator. Kriterije o postavitvi defibrilatorjev bi določalo ministrstvo za zdravje, v določenih primerih,

kar bi prišlo v poštev za mala in mikro podjetja, bi več delodajalcev ob dogovoru, kdo je skrbnik, lahko uporabljalo en aparat. Trenutno je cena zanesljivega aparata približno 1600 evrov, vzdrževalni stroški so zelo nizki,« pravi Šalda in dodaja, da bi za zagotavljanje javne dostopnosti defibrilatorja skrbeli specialisti medicine dela, prometa in športa, za kar imajo že zdaj zakonske pristojnosti.

»Prav tako je, kot rečeno, o predlogu že razpravljali in ga podprli razširjeni strokovni kolegij za urgentno medicino, kjer so opozorili, da je potrebna ustrezna strokovna usposobljenost za učenje prve pomoči, s čimer se strinjamo, to pa naš predlog že upošteva,« je pojasnil Šalda, ki ne razume, zakaj se v zvezi s tem nič ne spremeni.

Projekt zaživel v nekaterih občinah

So pa projekt Milijon srčnih točk na zadovoljstvo združenja podprli v nekaterih občinah, kjer namesto delavcev usposabljuje občane, ki so pripravljeni pomagati. Zaživel je na Dolenjskem in v Beli krajini. »Direktorji zdravstvenih domov v Novem mestu, Trebnjem in Metliki so odobrili plačane nadure za zdravstvene delavce, ki vodijo tečajne temeljnih postopkov oživljanja z uporabo defibrilatorjev,« je zadovoljen Šalda. Zdravstveni dom Trebnje je na svojih postajah na Mirni in v Mokronogu postavil javno dostopna defibrilatorja. »Po negativnem šoku zaradi ministrstva za zdravje je sledil pozitivni šok, ki ga je povzročilo ministrstvo za prostor in javno infrastrukturo. Eden od pomembnih elementov je namreč ustrezno označevanje defibrilatorjev, ki je za zdaj prepuščeno iznajdljivosti prostovoljcev, v vsakem primeru pa nezadostno,« Tako so marca letos brez prevelikega upanja predlagali uvedbo prometne signalizacije za defibrilatorje, za kar bi bila potrebna sprememba *Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremlitvi*. Z ministrstva so se odzvali takoj in jeseni bo nov pravilnik že objavljen v uradnem listu. »Od pobude do uradnega lista je tako minilo le pol leta, vmes pa so bili še dopusti,« je zadovoljen Šalda.